

ΤΕΛΕΙΑ ΚΑΙ... ΠΑΥΛΑ

«Όποιος αγαπάει την πατρίδα του, την κρίνει αυστηρά»

Γράφει ο Γιώργος Μεσσάρης | georgemessaris@gmail.com

Επίσκεψη στη Μεγάλη Ελλάδα - 5

■ ημέρωσε άλλη μια όμορφη
■ μέρα στη Σικελία. Ο καιρός
■ παρέμενε πιστός σύμμαχός
μας. Ούτε ίχνος σύννεφου!

Αφήσαμε την Κατάνια με προορισμό τον Ακράγαντα (το σημερινό Αγκριτζέντο) προκειμένου να επισκεφθούμε την άκρως ενδιαφέρουσα Κοιλάδα των Ναών.

Καθώς το πούλμαν καταβρόχθιζε τα χιλιόμετρα, σε αρκετά σημεία μπορούσαμε να δεις τα σημάδια από τη λάβα που μετά από μεγάλες εκρήξεις της Αίτνας είχε φτάσει μέχρι τη θάλασσα! Το τοπίο φάνταζε εξωγήινο! Δύο ώρες και κάτι αργότερα φθάναμε στον Ακράγαντα – μια από τις επιφανέστερες ελληνικές αποικίες της Μεγάλης Ελλάδας.

Την αρχαία πόλη ίδρυσαν, γύρω στα 870 π.Χ., άποικοι από τη Γέλα, μια ακόμα ελληνική αποικία.

Αποβιβαστήκαμε στην είσοδο της Κοιλάδας των Ναών – τον επιβλητικότερο αρχαιολογικό χώρο της Σικελίας.

Διασχίσαμε αρκετά χιλιόμετρα για να βρεθούμε κοντά στα πάμπολλα αρχαία ελληνικά μνημεία που είναι διάσπαρτα σε μια αρκετά μεγάλη έκταση. Μένεις πραγματικά άφωνος μπροστά σε αυτά που μάς κληροδότησαν οι Έλληνες άποικοι της Μεγάλης Ελλάδας. Το ένα μνημείο εντυπωσιακότερο από το άλλο. Περιπατώντας ανάμεσά τους κάνεις ένα νοερό ταξίδι στο χρόνο. Νιώθεις ότι ζεις στους παλμούς εκείνης της εποχής, ότι ακούς εκείνους που τα δημιούργησαν, ότι βλέπεις τις σκιές τους να περιφέρονται ανάμεσα στα δημιουργήματά τους, ότι αφουγκράζεσαι κάθε πτυχή της ζωής τους. Ο χώρος περιλαμβάνει τα ερείπια

ναών του Δία, της Ήρας, του Ηρακλή (ο οποίος στη Σικελία λατρευόταν σα θεός και όχι σαν ημίθεος, όπως στην Ελλάδα), των Διοσκούρων, της Ομόνοιας, της Δήμητρας και πολλές άλλες αρχαιότητες. Από το 1997 η Κοιλάδα των Ναών αποτελεί πολιτιστικό μνημείο της ΟΥΝΕΣΚΟ. Να σημειωθεί ότι ο Διεθνής Οργανισμός δανείστηκε το σχήμα του Ναού της Ομόνοιας για το λογότυπό του.

Ο Ακράγαντας είναι η γενέτειρα του Εμπεδοκλή, ενός πολύ σημαντικού προσωκρατικού φιλόσοφου της αρχαιότητας. Γεννήθηκε το 495 π.Χ. (άλλες πηγές αναφέρουν 492) και πέθανε το 435 π.Χ. Δυστυχώς διασώθηκαν ελάχιστα στοιχεία γύρω από τη ζωή του. Λέγεται ότι αυτοκτόνησε πέφτοντας μέσα στον κρατήρα της Αίτνας. Δύο από τα σοφά αποφθέγματά του: «Ο καθένας πιστεύει ότι αντιλαμβάνεται» και «Ο Θεός είναι ένας κύκλος που το κέντρο του είναι παντού και η περιφέρειά του πουθενά».

ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΗ

Μετά από μια πραγματικά αξέχαστη πολιτισμική εμπειρία στην Κοιλάδα των Ναών πήραμε το δρόμο προς τη Μεσσήνη, τελευταίο σταθμό μας στη Σικελία, πριν περάσουμε και πάλι απέναντι στην ηπειρωτική Ιταλία. Ήταν ήδη αργά το απόγευμα και έπρεπε να διανύσουμε γύρω στα 260 χιλιόμετρα.

Οι καταπράσινες καλλιεργημένες εκτάσεις δεχόντουσαν τα ροδοκόκκινα «χαϊδέματα» του ήλιου που είχε πάρει το δρόμο προς τη δύση, δίνοντας στο τοπίο μια απόκοσμη απόχρωση. Περάσαμε και πάλι κάτω από την Αί-

να του απειλητικού καπνού και της καταστρεπτικής λάβας και μετά από μιάμιση περίπου ώρα φθάναμε στα εξωτερικά προάστια της Μεσσήνης.

Δεν πήγαμε απευθείας στο ξενοδοχείο μας γιατί τη βραδιά αυτή θα είχαμε μια συνάντηση με τους ελληνοφώνους της Μεσσήνης που είχε οργανώσει ο Πολιτιστικός, Ιστορικός, Λαογραφικός Σύλλογος Κεφαλληνίας και Ιθάκης «Το Ριφόρτσο».

Η συνάντηση έγινε σε μια φορτισμένη από συναισθήματα ατμόσφαιρα. Είναι πραγματικά μια όμορφη εμπειρία να συναντάς ανθρώπους που έχουν επίγνωση της αρχαίας ελληνικής (και βυζαντινής) καταγωγής τους και οι οποίοι πασχίζουν να κρατήσουν ζωντανά τα στοιχεία των πανάρχαιων καταβολών τους!

Στα γραφεία της Ελληνικής Κοινότητας Στενού (όπως ονομάζεται επίσημα) έγινε ανταλλαγή αναμνηστικών, κάποιες ομιλίες και η παράδοση εκατοντάδων ελληνικών βιβλίων που τόσο χρειάζονται οι Έλληνες της Κάτω Ιταλίας, οι γνωστοί Γκραικάνοι.

Ο πρόεδρος της Κοινότητας, κ. Ντάνιελ Μακρής, θεωρεί ότι είναι δύσκολο να διατηρηθεί «ζωντανή» η διάλεκτος (τα Γκραικάνικα) που μιλούν οι Έλληνες της Κάτω Ιταλίας. Οι παλιοί φεύγουν και οι νέοι αδιαφορούν. Αποψή του είναι να στραφεί το ενδιαφέρον στα Νέα Ελληνικά αλλά και αυτό φαντάζει δύσκολο αφού, λόγω κρίσης, η Ελλάδα απέσυρε τους αποσπασμένους Έλληνες εκπαιδευτικούς.

«Εμείς πάντως συνεχίζουμε τον αγώνα και αισιοδοξούμε...» μας είπε ο κ. Μακρής.

Στα γραφεία της Κοινότητας συναντήσαμε επίσης τον Ιταλό φαρ-

μακοποιό Κάρλο Ναστάσι, που μάς αφηγήθηκε μια πικάντικη ιστορία ενός Ιταλού ιερέα που ερωτεύθηκε μια Κεφαλλονίτισσα και πέταξε για χάρη της τα... ράσα (!), τον δικηγόρο Ανουτσιάτο Τραπάνι που μας απήγγειλε ένα ποίημα στα Γκραικάνικα και την ποιήτρια Ειρήνη Κατερινάκη-Μπρούνο.

Αυτά για σήμερα. Ραντεβού την επόμενη εβδομάδα.

Γιώργος Μεσσάρης

ΣΤΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Α. Ο Ναός της Ομόνοιας στην Κοιλάδα των Ναών. Διακρίνεται και το μπρούτζινο άγαλμα του Ίκαρου, μια σύγχρονη δημιουργία Πολωνού καλλιτέχνη. Β. Ο πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Στενού, Ντάνιελ Μακρής και ο πρόεδρος του Συλλόγου «Το Ριφόρτσο» Διονύσης Φωκάς ανταλλάσσουν αναμνηστικά δώρα. Στις ένθετες φωτογραφίες ο Ανουτσιάτο Τραπάνι (πάνω) και ο Κάρλο Ναστάσι (κάτω).

• Οποιοδήποτε σχόλιό σας μπορείτε να το στείλετε στο ΜΜΕ που φιλοξενεί το δημοσίευμα ή στην ηλεκτρονική μου διεύθυνση και εγώ θα το μεταβιβάσω: georgemessaris@gmail.com

• Μία από τις τελευταίες παραγωγές ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ του Γιώργου Μεσσάρη: ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗ – ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ. Για να αποκτήσετε το DVD επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας <http://www.omegadocumentaries.com> ή επικοινωνήστε με τον ίδιο στην προαναφερόμενη ηλεκτρονική διεύθυνση.